

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	

[5304]-205

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-205 : Rural Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the structure of Rural Economy in India and explain the importance of rural development.

(ii) Explain the relation of agrarian reform and irrigation with rural development.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the role and importance of rural industrialisation in eliminating the rural indebtedness.

(ii) State and explain the features and progress of Swarn Jayanti Gram Swarajgar Yojana.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Evaluate the performance of tribal development programmes.
 - (ii) Comment on the failures of green revolution in India.
 - (iii) Explain the natures of employment opportunities in unorganised sector.
 - (iv) Explain the causes of rural unemployment.
4. Write short notes on any *four* (in **100** words) : [20]
- (i) Importance of rural development
 - (ii) Agricultural growth in India since 1991
 - (iii) Features of V.M. Dandekar approach to rural development
 - (iv) Problems of rural electrification
 - (v) TRYSEM
 - (vi) Employment Guarantee Scheme of Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (i) भारतातील ग्रामिण अर्थव्यवस्थेच्या रचनेचे वर्णन करा. ग्रामीण विकासाचे महत्व स्पष्ट करा.
 - (ii) कृषी सुधारणा व जलसिंचन यांचा ग्रामीण विकासाबरोबर असलेला संबंध स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) ग्रामीण कर्जबाजारीपणा कमी करण्यात ग्रामीण औद्योगिकीकरणाची भूमिका आणि महत्व स्पष्ट करा.
- (ii) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वयरोजगार योजनेची वैशिष्टे आणि प्रगती सांगा व स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) आदिवासी विकास कार्यक्रमाच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
- (ii) भारतातील हरित क्रांतीच्या अपयशावर भाष्य करा.
- (iii) असंघटीत क्षेत्रातील रोजगार संधीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (iv) ग्रामीण बेरोजगारीची कारणे स्पष्ट करा.
4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टीपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दात) : [20]
- (i) ग्रामीण विकासाचे महत्व
- (ii) 1991 पासून भारतीय शेती विकासातील वाढ
- (iii) ग्रामीण विकासाबाबतचा व्ही.एम. दांडेकर दृष्टीकोनाची वैशिष्टे
- (iv) ग्रामीण विद्युतीकरणाच्या समस्या
- (v) ट्रायसेम (TRYSEN)
- (vi) महाराष्ट्रातील रोजगार हमी योजना.